

Sygnatura akt II C 875/12

WYROK końcowy

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR K. T.

Protokolant apl. aplikacji sędziowskiej M. G.

po rozpoznaniu w dniu 3 lutego 2016 roku w Łodzi

sprawy w powództwa T. O.

przeciwko A. O.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 28.430,73 zł (dwadzieścia osiem tysięcy czterysta trzydzieści złotych siedemdziesiąt trzy grosze) z ustawowymi odsetkami:

a) od kwoty 7.004,04 zł (siedem tysięcy cztery złote cztery grosze) od dnia 20 listopada 2012 roku do dnia zapłaty, z tym, że od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty liczonymi jako odsetki ustawowe za opóźnienie,

b) od kwoty 21.426,69 zł (dwadzieścia jeden tysięcy czterysta dwadzieścia sześć złotych sześćdziesiąt dziewięć groszy) od dnia 18 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty, z tym że od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty liczonymi jako odsetki ustawowe za opóźnienie;

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

3. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.015,37 zł (trzy tysiące piętnaście złotych trzydzieści siedem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. obciąża pozwaną na rzecz Skarbu Państwa– Sądu Rejonowego dla Łodzi– Widzewa w Łodzi kwotą 1.611,18 zł (jeden tysiąc sześćset jedenaście złotych osiemnaście groszy) tytułem wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa;

5. obciąża powoda na rzecz Skarbu Państwa– Sądu Rejonowego dla Łodzi– Widzewa w Łodzi kwotą 537,06 złotych (pięćset trzydzieści siedem złotych sześć groszy) tytułem wydatków pokrytych tymczasowo przez Skarb Państwa, którą ściągnąć z roszczenia zasądzonego w punkcie 1 wyroku.

Sygn. akt II C 875/12

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 października 2012 roku powód T. O. działający przez pełnomocnika w osobie adwokata wniósł o nakazanie pozwanym A. O. i M. O. opróżnienia lokalu (...) położonego w Ł. przy ul. (...) wraz ze wszystkimi rzeczami do nich należącymi, a ponadto o zasądzenie od pozwanej A. O. kwoty 10 500 zł tytułem odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu mieszkalnego położonego w Ł. przy ul. (...) wraz z odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu. Ponadto pozwany wniósł o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, iż jest właścicielem

przedmiotowego lokalu, zaś pozwani do chwili uprawomocnienia się wyroku rozwodowego zamieszkiwani w lokalu na podstawie umowy użyczenia. Powód pismem z dnia 23 kwietnia 2012 roku wypowiedział pozwaną umowę użyczenia lokalu z dniem 30 kwietnia 2012 roku i wezwał ją do dobrowolnego opuszczenia lokalu. Pozwana nie ustosunkowała się do wezwania i do chwili obecnej zajmuje lokal powoda nie uiszczając żadnych kosztów związanych z utrzymaniem lokalu (czynsz, media, inne opłaty), nie uiszcza także powodowi odszkodowania z tytułu bezumownego korzystania z lokalu.

(pozew – k. 2 – 5)

W odpowiedzi na pozew pozwani wnieśli o odrzucenie pozwu z uwagi na to, że jedna ze stron procesu- M. O.- nie ma zdolności procesowej, a w niniejszej sprawie, ze względu na charakter czynności prawnej między rodzicem, a dzieckiem, nie może działać jako jego przedstawiciel ustawowy wyłącznie matka A. O.. W razie nieuwzględnienia żądania odrzucenia pozwu pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w zakresie obu zgłoszonych w nim żądań, a ponadto wnieśli o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych zwrotu kosztów procesu. Pozwani wskazali, iż powód w okresie od dnia 26 kwietnia 2003 roku do 8 marca 2012 roku był mężem pozwanej. Powód jest ponadto ojcem pozwanego. Powód jest wyłącznym właścicielem mieszkania zlokalizowanego przy ul. (...) w Ł.. Powód zamieszkuje obecnie wraz ze swoją konkubiną i ich córką w 3 pokojowym mieszkaniu w G., warunki lokalowe są tam bardzo dobre. Pozwani wskazali ponadto, iż w toku postępowania rozwodowego powód składając wyjaśnienia w przedmiocie zasad wykonywania władzy rodzicielskiej nad swoim małoletnim synem M. O. wskazał, iż syn ma prawo zamieszkiwać w mieszkaniu przy ul. (...) w Ł.. Z istoty rzeczy, w związku z tym, że porozumienie w sprawie wykonywania władzy rodzicielskiej stanowiło, iż syn ma mieszkać wraz z matką, ustanowione prawo użytkowania lokalu rozciąga się także na pozwaną A. O.. Miesiąc po uprawomocnieniu się wyroku rozwodowego, pismem z dnia 9 kwietnia 2012 roku, a następnie pismem z dnia 23 kwietnia 2012 roku powód wypowiedział pozwanym umowę użyczenia lokalu i wezwał ich do jego opuszczenia do dnia 1 sierpnia 2012 roku. W ocenie pozwanych powód nie miał prawa wypowiedzieć umowy użyczenia. Umowa użyczenia została bowiem zawarta przez powoda z pozwanymi na czas nieoznaczony. Pozwani podnieśli, iż powód nie wykazał, aby zachodziła którakolwiek z ustawowych podstaw uprawniająca go do wypowiedzenia zawartej umowy użyczenia.

(odpowiedź na pozew – k. 25 – 33)

Postanowieniami wydanymi na rozprawie w dniu 14 marca 2013 roku Sąd oddalił wniosek pozwanej o zawieszenie postępowania do czasu zakończenia sprawy o podział majątku małżeńskiego stron, oraz oddalił wniosek o dokonanie oględzin lokalu nr (...) położonego w Ł. przy ul. (...). Po ogłoszeniu tych postanowień pozwana wniosła o wpisanie zastrzeżeń do protokołu w trybie art. 162 k.p.c.

(protokół rozprawy – k. 91 – 93)

W pismach procesowych z dnia 26 stycznia 2015 roku oraz z dnia 1 kwietnia 2015 roku powód cofnął pozew wraz ze zrzeczeniem się roszczenia w odniesieniu do żądania opróżnienia lokalu przez oboje pozwanych.

(pisma procesowe – k. 271, 309)

W piśmie procesowym z dnia 1 kwietnia 2015 roku powód rozszerzył powództwo o dalsze 27 183 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia doręczenia pozwanej pisma zawierającego rozszerzenie powództwa. W związku z powyższym powód dochodził łącznie od pozwanej kwoty 37 683 zł. Wskazał, iż na dochodzona kwotę składa się 27 711, 25 zł tytułem odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu przez pozwaną w okresie od 1 maja 2012 roku do 16 września 2014 roku oraz kwota 9 971, 82 zł tytułem opłat eksploatacyjnych dotyczących przedmiotowego lokalu ponoszonych we wskazanym okresie przez powoda.

(pismo procesowe – k. 309 – 310)

Postanowieniem częściowym z dnia 23 września 2015 roku Sąd umorzył postępowanie o opróżnienie lokalu mieszkalnego i zapłatę w stosunku do pozwanego M. O., a także umorzył postępowanie o opróżnienie lokalu w stosunku do pozwanej A. O..

(postanowienie częściowe – k. 392)

W odniesieniu do żądania o zapłatę stanowiska stron do czasu zamknięcia rozprawy nie uległy zmianie. Pełnomocnik powoda popierał powództwo oraz wnosił o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, także co do roszczenia o opróżnienie lokalu. Pełnomocnik pozwanej wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych.

(protokół rozprawy – k. 436)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód T. O. oraz pozwana A. O. pozostawali w związku małżeńskim od 26 kwietnia 2003 roku do dnia 8 marca 2012 roku, kiedy to uprawomocnił się wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi rozwiązujący małżeństwo stron przez rozwód.

(okoliczności bezsporne, także kserokopie wyroków – k. 7, 8)

Powód jest wyłącznym właścicielem lokalu mieszkalnego położonego w Ł. przy ul. (...).

(okoliczność bezsporna)

W lokalu pozwanego, zarówno w trakcie trwania związku małżeńskiego, jak i po rozwiązaniu małżeństwa przez rozwód do dnia 16 września 2014 roku zamieszkiwała pozwana wraz z małoletnim synem stron. Pismem z dnia 9 kwietnia 2012 roku (doręczonym pozwanej 19 kwietnia 2012 roku) powód zażądał od pozwanej opróżnienia przedmiotowego lokalu mieszkalnego w terminie do 30 czerwca 2012 roku. Następnie pismem z dnia 23 kwietnia 2012 roku powód wskazał, iż wypowiedza pozwanej umowę użyczenia przedmiotowego lokalu mieszkalnego z dniem 30 kwietnia 2012 roku, jednocześnie wskazując w tym piśmie, że oczekuje, iż pozwana opuści jego mieszkanie w terminie do 1 sierpnia 2012 roku.

(okoliczności bezsporne)

Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku rozwodowym z dnia 31 października 2011 roku (prawomocnym od 8 marca 2012 roku) w sprawie o sygn. akt XII C 1352/09 powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim dzieckiem stron M. O. obojgu rodzicom ustalając, że miejscem zamieszkania dziecka będzie miejsce zamieszkania jego matki A. O.. Ponadto Sąd zobowiązał oboje rodziców do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka i w ramach tego obowiązku zasądził alimenty od T. O. na rzecz M. O. w kwocie po 800 zł miesięcznie. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy w Łodzi wskazał między innymi, iż mając na uwadze wiek syna stron i wynikające z niego potrzeby, zarówno w sferze bieżących potrzeb życia codziennego jak i potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i fizycznym, kwotą zaspokajającą bieżące potrzeby małoletniego syna stron jest kwota 1 600 zł miesięcznie. Uwzględniając fakt, że A. O. sprawuje bezpośrednią pieczę nad dzieckiem i na niej spoczywają w zasadzie wszystkie obowiązki związane z opieką i wychowaniem syna Sąd Okręgowy uznał, że T. O. winien partycypować w utrzymaniu syna kwotą 800 zł miesięcznie. Przy ustalaniu wysokości alimentów Sąd Okręgowy brał pod uwagę fakt, że T. O. sam zadeklarował taką kwotę, dodatkowo zobowiązując się, że po rozwodzie będzie w dalszym ciągu pokrywał połowę kosztów utrzymania lokalu, w którym mieszka pozwana wraz z dzieckiem, w wysokości 250 zł miesięcznie. W sumie więc na potrzeby dziecka będzie przeznaczał kwotę 1050 zł miesięcznie. Ponadto jak wskazał Sąd Okręgowy, na podkreślenie zasługiwało również to, że powód utrzymując z synem kontakty, osobiście będzie zaspokajał jego potrzeby, co będzie stanowiło pewne dodatkowe obciążanie finansowe, zwłaszcza w okresie wakacji zimowych i letnich.

(wyrok wraz z uzasadnieniem Sądu Okręgowego – k. 34 – 38; wyrok Sądu Apelacyjnego – k. 7)

Wysokość stawki czynszu realnie możliwej do uzyskania z tytułu najmu nieumeblowanego lokalu nr (...) położonego w Ł. przy ul. (...) w okresie od kwietnia 2012 roku do maja 2014 roku wynosiła 647 zł miesięcznie. Tak określony czynsz nie zawiera w sobie tzw. opłat eksploatacyjnych (opłaty administracyjne, opłaty za gaz i energię elektryczną itp.)

(opinie biegłego – k. 187 – 197, 243 - 249 373 – 380)

Ponadto we wskazanym okresie powód ponosił wydatki związane z utrzymaniem przedmiotowego lokalu w postaci opłat administracyjnych na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej, opłat za gaz i energię elektryczną. Łączna wysokość wydatków poniesiona z tego tytułu przez powoda wynosiła 9 971, 82 zł.

(kserokopie rachunków – k. 312 – 360)

W niniejszej sprawie bezsporne było to, iż lokal mieszkalny położony w Ł. przy ul. (...) należał do powoda (stanowił jego majątek osobisty). Bezspornym było również to, iż pozwana wraz z małoletnim synem stron zamieszkiwała w przedmiotowym lokalu w okresie od 1 maja 2012 roku do 16 września 2014 roku (data przekazania kluczy do mieszkania), oraz że powód pismami z dnia 9 kwietnia i 23 kwietnia 2012 roku wzywał pozwaną do opróżnienia przedmiotowego lokalu mieszkalnego. W niniejszej sprawie sporne między stronami było natomiast, czy pozwana posiadała uprawnienie do zamieszkiwania w przedmiotowym lokalu we wskazanym okresie. Okoliczność ta, wymagająca dokonania rozważań prawnych, zostanie omówiona w dalszej części uzasadnienia. Sporne między stronami była ponadto wysokość czynszu jaki powód mógłby uzyskać z tytułu najmu przedmiotowego lokalu we wskazanym okresie. Sąd w tej materii odmówił wiarygodności opinii biegłego T. C., albowiem złożona przez niego opinia nie dawała odpowiedzi na pytanie czy wyliczona przez niego wysokość czynszu dotyczyła lokalu umeblowanego czy też nieumeblowanego; ponadto między złożoną opinią pisemną, a ustną opinią uzupełniającą tego biegłego zachodzi sprzeczność- w pisemnej opinii biegły wskazał, iż wysokość czynszu za przedmiotowy lokal wynosiłaby kwotę 625, 98 zł miesięcznie, a w opinii ustnej biegły ten wskazał, iż „nie spotkał się z najmem takiego lokalu za 600 zł.” Sąd ustalając wysokość czynszu oparł się na opiniach biegłego J. K.. Biegły ten konsekwentnie wskazywał, iż wysokość czynszu możliwego do uzyskania z tytułu najmu przedmiotowego lokalu, przyjmując, iż jest on nieumeblowany, wynosiła 647 zł miesięcznie. Biegły w sposób dokładny i logiczny wskazywał na sposób wyliczenia tej kwoty. Biegły ponadto jednoznacznie wskazał, iż kwota ta nie obejmuje tzw. opłat eksploatacyjnych. Sąd pominął dowód z opinii biegłego w tej części w jakiej wyliczał on wysokość czynszu za lokal umeblowany, a także w tej części w jakiej wyliczał wysokość czynszu uwzględniając w tym tzw. opłaty eksploatacyjne. Sąd przyjął bowiem, iż należy liczyć czynsz jak za lokal nieumeblowany (o czym szerzej w dalszej części uzasadnienia), a w odniesieniu do opłat eksploatacyjnych natomiast Sąd uznał, iż należy je uwzględnić jedynie w takiej wysokości w jakiej powód zdołał wykazać ich ponoszenie. Sąd uznał za wiarygodne dokumenty w postaci rachunków za opłaty eksploatacyjne (opłaty administracyjne na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej, opłaty za gaz i energię elektryczną). Autentyczność tych dokumentów nie została zakwestionowana przez żadną ze stron. Wprawdzie pozwana twierdziła, iż to ona uiszczała opłaty eksploatacyjne, nie przedstawiła jednakże na tę okoliczność żadnych dowodów. W związku z powyższym Sąd ustalił wysokość ponoszonych przez powoda opłat eksploatacyjnych w wysokości wynikającej z przedstawionych przez niego rachunków.

Sąd ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie ostatecznie pominął dowód z przesłuchania stron albowiem zeznania stron dotyczyły albo okoliczności bezspornych, albo oceny prawnej możliwości korzystania z przedmiotowego lokalu przez pozwaną.

Sąd oddalił wniosek dowodowy pozwanej o przeprowadzenie dowodu z oględzin przedmiotowego lokalu na okoliczność, iż lokal ten nie nadaje się do zamieszkania. Należy bowiem zauważyć, iż okoliczność ta mająca wprawdzie znaczenie przy ustalaniu wysokości czynszu możliwego do uzyskania z tytułu najmu przedmiotowego lokalu, niewątpliwie będzie brana pod uwagę przez biegłego wydającego opinię w przedmiocie wysokości tego czynszu. W związku z powyższym Sąd uznał za niezasadne przeprowadzenie dowodu z oględzin.

Sąd oddalił wniosek dowodowy o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka J. M. na okoliczności wykonywania przez pozwaną prawa zatrzymania przedmiotowego lokalu oraz dotyczących nakładów koniecznych na ten lokal. Należy bowiem zauważyć, iż nawet wykonywanie prawa zatrzymania nie zwalnia z obowiązku zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy, a kwestia nakładów nie jest przedmiotem niniejszego postępowania lecz postępowania o podział majątku wspólnego, w związku z czym okoliczności te są nieistotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Również jako dotyczący okoliczności nieistotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy należało uznać wnioski dowodowe o przeprowadzenie dowodu z treści informacji sms wysyłanych z telefonu pozwanej na telefon pozwanego oraz dowodu z opinii biegłego psychiatry na okoliczność stopnia poczytalności powoda. W związku z powyższym Sąd oddalił również te wnioski dowodowe. Ponadto jako nieistotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy oddaleniu podlegały wnioski dowodowe zawarte w piśmie procesowym z dnia 8 sierpnia 2013 r. pkt. 4-8 (k. 149) oraz w piśmie procesowym z dnia 23 marca 2015 roku pkt 3 -7 (k. 293v) dotyczyły one bowiem wysokości czynszu możliwego do uzyskania w innym lokalu, poczynionych nakładów, zobowiązania biegłych do uwzględnienia czynników, które nie mają wpływu na wysokość możliwego do uzyskania czynszu. Sąd oddalił wniosek dowodowy zawarty w pkt 6 pisma procesowego z dnia 5 października 2015 roku (k. 399) albowiem wniosek ten zmierzał do zobowiązania biegłego do dokonania prostych obliczeń matematycznych, które nie wymagają wiadomości specjalnych. Sąd oddalił wniosek dowodowy pozwanej o wystąpienie do (...) celem ustalenia, kto dokonywał wpłat za prąd w przedmiotowym lokalu. Należy bowiem zauważyć, iż co do zasady strony same winny gromadzić i przedstawiać materiał dowodowy. W tej sytuacji nie zachodzi okoliczność, iż pozwana na wnioskowaną okoliczność nie mogłaby uzyskać dowodów samodzielnie, albowiem w pełni wystarczającym (przynajmniej na danym etapie postępowania) byłoby przedstawienie przez nią rachunków, wydruków z rachunku bankowego itp. potwierdzających okoliczności, które pozwana zamierzała wykazać. W związku z tym powyższy wniosek dowodowy podlegał oddaleniu. Sąd oddalił wniosek dowodowy o rozszerzenie tezy dowodowej dowodu z przesłuchania stron na okoliczność stanu w jakim pozwana zostawiła lokal. Wniosek ten został zgłoszony dopiero na ostatnim terminie rozprawy, bez wątplenia mógł zostać zgłoszony na wcześniejszym etapie postępowania, w związku z powyższym podlegał oddaleniu jako spóźniony.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 28 ze zn. 1 zdanie pierwsze k.r.o., jeżeli prawo do mieszkania przysługuje jednemu małżonkowi, drugi małżonek jest uprawniony do korzystania z tego mieszkania w celu zaspokojenia potrzeb rodziny. Uprawnienie jednego małżonka do korzystania, w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, z mieszkania należącego do drugiego małżonka powstaje z mocy prawa, na podstawie omawianego przepisu Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. W szczególności do powstania tego uprawnienia nie jest wymagane zawieranie jakichkolwiek umów między małżonkami, w tym umowy użyczenia. Ponadto uprawnienie to przysługuje przez cały czas trwania małżeństwa, niezależnie od istniejących między małżonkami stosunków majątkowych. Bezspornie strony niniejszego postępowania pozostawały ze sobą w związku małżeńskim do dnia 8 marca 2012 roku, w związku z tym do tego czasu pozwana była uprawniona do bezpłatnego korzystania z lokalu mieszkalnego należącego do powoda w celu zaspokojenia potrzeb rodziny. Odrębnego rozważenia wymaga jednakże kwestia uprawnienia pozwanej do dalszego korzystania z przedmiotowego mieszkania po ustaniu związku małżeńskiego, tj. począwszy od 9 marca 2012 roku. W pierwszej kolejności należy stwierdzić, iż z chwilą uprawomocnienia się wyroku rozwodowego podstawą prawną uprawnienia do korzystania z lokalu nie mógł być już wspomniany art. 28 ze zn. 1 k.r.o. Jednakże w sytuacji, w której po ustaniu małżeństwa jeden z małżonków w dalszym ciągu korzysta z lokalu mieszkalnego należącego do drugiego małżonka, a małżonek, któremu lokal mieszkalny wyłącznie przysługuje, wiedząc o zamieszkiwaniu przez byłego małżonka, nie sprzeciwia się temu, można przyjąć, iż między stronami została zawarta w sposób dorozumiany umowa użyczenia uregulowana w art. 710 i następnym k.c. Jednakże w niniejszej sprawie z taką sytuacją nie mieliśmy do czynienia. Należy zauważyć, iż powód w nieco ponad miesiąc po uprawomocnieniu się wyroku rozwodowego wyraził w sposób wyraźny swój sprzeciw przeciw dalszemu bezpłatnemu zamieszkiwaniu przez pozwaną w należącym do niego lokalu przy ul. (...) w Ł.. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż w niniejszej sprawie po rozwiązaniu małżeństwa stron przez rozwód nie doszło między nimi do zawarcia umowy użyczenia przedmiotowego lokalu. Ponadto należy wskazać, iż nie znalazło odzwierciedlenia w ustalonym przez Sąd stanie faktycznym twierdzenie pozwanej, jakoby pozwany zawarł z małoletnim synem stron umowę użyczenia przedmiotowego lokalu, co miałyby w konsekwencji uprawniać

także pozwaną do bezpłatnego korzystania z tego lokalu. Należy bowiem zauważyć, iż zawarcie takiej umowy nie znalazło odzwierciedlenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Należy zauważyć ponadto, iż Sąd Okręgowy w wyroku rozwodowym powierzając wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom, wskazał, iż miejscem zamieszkania dziecka będzie miejsce zamieszkania A. O., nie wskazał jednakże, gdzie owo miejsce zamieszkania będzie się znajdowało. Ponadto Sąd Okręgowy zobowiązał oboje rodziców do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka i w ramach tego obowiązku zasądził alimenty od T. O. na rzecz M. O. w kwocie po 800 zł miesięcznie. Uprawnienie pozwanej do bezpłatnego zamieszkiwania w przedmiotowym lokalu wraz z małoletnim synem stron nie może również wynikać z tego, iż od powoda na rzecz małoletniego syna stron zostały zasądzone alimenty, a miejsce zamieszkania dziecka zostało określone jako miejsce zamieszkania jego matki- pozwanej. W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż obowiązkiem ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania małoletniego dziecka stron (tzw. obowiązkiem alimentacyjnym) zostali obciążeni oboje rodzice. Mając na uwadze, iż miejsce zamieszkania dziecka zostało określone przy matce- pozwanej, która sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem stwierdzić należy, iż w ramach ciążącego na niej obowiązku alimentacyjnego obowiązana ona jest między innymi do ponoszenia kosztów zapewnienia dziecku mieszkania (zakup lub najem mieszkania, uiszczanie bieżących opłat eksploatacyjnych). Mając na względzie, iż powód nie wykonuje bieżącej pieczy nad małoletnim synem, nie zamieszkuje wraz z nim, w związku z powyższym w ramach ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego został on zobowiązany w partycypowaniu kosztów utrzymania i wychowania dziecka (w tym partycypowania w kosztach zapewnienia dziecku mieszkania przez matkę) poprzez uiszczanie kwoty alimentów po 800 złotych miesięcznie. Rozwiązanie takie znajduje odzwierciedlenie w treści przepisów art. 135 § 1 i 2 k.r.o. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż skoro powód był zobowiązany do płacenia co miesiąc kwoty alimentów po 800 zł celem partycypowania w kosztach utrzymania i wychowania małoletniego syna (w tym partycypowania w kosztach zapewnienia mu przez matkę – pozwaną mieszkania), pozwana winna część otrzymywanej na rzecz syna kwot tytułem alimentów przeznaczać na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, np. poprzez najem mieszkania. Skoro tego nie czyniła, lecz zamieszkiwała wraz z synem w lokalu należącym do powoda, pomimo że nie miała do tego żadnego tytułu prawnego, to winna liczyć się ona z obowiązkiem zapłaty na rzecz powoda odszkodowania tytułem bezumownego korzystania z lokalu. Należy ponadto podkreślić, iż wskazane w uzasadnieniu Sądu Okręgowego zobowiązanie się pozwanego do opłacania ponad kwotę alimentów będzie pokrywał kwotę równoważną połowie kosztów utrzymania lokalu, w którym zamieszkuje małoletni syn stron, nie przybrało żadnej prawnie przewidzianej formy oraz że nie można z tego wywodzić tytułu pozwanych do korzystania z lokalu. Należy bowiem zauważyć, iż Sąd Okręgowy ustalił, iż wysokość świadczeń alimentacyjnych obciążających powoda wynosi kwotę 800 zł miesięcznie. Zobowiązanie się powoda do uiszczania kwot powyżej w/w alimentów mogło być rozpatrywane co najwyżej jako zobowiązanie się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego kosztem swojego majątku (o czym mowa w art. 888 k.c. dotyczącym umowy darowizny). Jednakże brak jest w niniejszej sprawie prawnie wymaganej formy umowy darowizny – aktu notarialnego, w sytuacji, gdy przyrzeczone świadczenie nie zostało spełnione (art. 890 k.c.) W związku z powyższym powyższe zobowiązanie się powoda nie może wywoływać skutków prawnych.

Ponadto należy wskazać, iż jeżeli pozwana uważała, iż zasądzona kwota alimentów nie pokrywa w niezbędnym stopniu kosztów utrzymania i wychowania małoletniego syna, w szczególności w sytuacji, gdy powód nie wywiązywał się z w/w nieformalnego zobowiązania, mogła w każdym czasie wystąpić o podwyższenie alimentów (por. art. 132 k.r.o.) Za całkowicie niezasadne należy przy tym uznać twierdzenia pozwanej, iż nie wystąpiła o podwyższenie alimentów z uwagi na brak środków finansowych. Należy bowiem zauważyć, iż strona dochodząca roszczeń alimentacyjnych z mocy prawa zwolniona jest w całości z uiszczania kosztów sądowych (art. 96 ust. 1 pkt 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych), o czym pozwana będąca radcą prawnym winna wiedzieć.

Na zakończenie tej części rozważań wskazać ponadto należy, iż brak jest również podstaw w niniejszej sprawie do oddalenia powództwa na podstawie art. 5 k.c. Należy bowiem zauważyć, iż pozwana jest radcą prawnym, ma ona zatem możliwość zarobkowania, ponadto zamieszkujący wraz z nią małoletni syn uprawniony jest do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych w wysokości 800 zł miesięcznie, wreszcie pozwana będąc uprawniona do części praw majątkowych objętych uprzednio wspólnością majątkową małżonków, a o które toczy się aktualnie sprawa o podział majątku wspólnego, może liczyć się z dalszym polepszeniem swojej sytuacji majątkowej. W związku z powyższym

stwierdzić należy, iż sytuacja majątkowa pozwanej nie pozwala na stwierdzenie, iż żądanie powoda odszkodowania tytułem bezumownego korzystania z lokalu mieszkalnego stanowi nadużycie prawa.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 150) osoby zajmujące lokal bez tytułu prawnego są obowiązane do dnia opróżnienia lokalu co miesiąc uiszczać odszkodowania, które odpowiada wysokości czynszu, jaki właściciel mógłby otrzymywać z tytułu najmu lokalu. Ponieważ pozwana miała uprzednio tytuł prawny do korzystania z przedmiotowego lokalu, była ona lokatorem w rozumieniu w/w ustawy i w konsekwencji w niniejszej sprawie znajdują zastosowanie przepisy tejże ustawy. Rozważeniu wymaga kwestia okresu, za jaki powód może skutecznie żądać odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu mieszkalnego przez pozwaną. Związek małżeński stron został rozwiązany przez rozwód z dniem 8 marca 2012 roku, pozwana zamieszkiwała w przedmiotowym lokalu do dnia 16 września 2014 roku. Powód żąda odszkodowania za okres od 1 maja 2012 roku do 16 kwietnia 2012 roku. W pismach kierowanych do pozwanej z dnia 9 kwietnia 2012 roku (doręczonego pozwanej wg jej twierdzeń w dniu 19 kwietnia 2012 roku) oraz z dnia 23 kwietnia 2012 roku powód wzywał pozwaną do opróżnienia lokalu w terminie odpowiednio do dnia 30 czerwca 2012 roku oraz do dnia 1 sierpnia 2012 roku. Należy jednakże w tym miejscu podkreślić, iż termin wyznaczony do opróżnienia lokalu nie może wyznaczać początku terminu, od którego możliwe jest żądanie odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu. Odszkodowanie należy się za okres, w którym dana osoba korzysta z lokalu mieszkalnego bez tytułu prawnego („bezumownie”). W związku z powyższym istotne jest to, w którym momencie powód w sposób wyraźny sprzeciwił się dalszemu bezpłatnemu korzystaniu przez pozwaną z jego lokalu i tym samym dał wyraz temu, iż nie zamierza zawierać z pozwaną umowy użyczenia tego lokalu. Powód dał temu wyraz w piśmie z dnia 9 kwietnia 2012 roku, które zostało doręczone pozwanej (według jej twierdzeń) w dniu 19 kwietnia 2012 roku. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż żądanie przez powoda odszkodowania za okres od 1 maja 2012 roku do 16 kwietnia 2014 roku znajduje usprawiedliwienie w przepisach prawa materialnego. Sąd ustalając wysokość odszkodowania przyjął stawki czynszu możliwe do uzyskania z tytułu najmu przedmiotowego lokalu nieumeblowanego. Należy bowiem zauważyć, iż pozwana twierdziła, iż umeblowanie lokalu nie stanowiło własności powoda, a mając na uwadze, iż to na powodzie spoczywał ciężar udowodnienia, iż meble stanowiły jego własność (art. 6 k.c.), a powód okoliczności tych w żaden sposób nie udowodnił, przyjąć należało stawki czynszu obowiązujące za najem lokalu nieumeblowanego. Sąd przyjął stawkę 647 zł miesięcznie, co przy okresie 28 miesięcy i 16 dni (28 i 16/30 miesiąca) bezumownego korzystania przez pozwaną z przedmiotowego lokalu mieszkalnego dało kwotę 18 458, 91 zł. Ponadto Sąd uwzględnił żądanie powoda, w takim zakresie, w jakim uiszczane przez niego we wskazanym okresie opłaty eksploatacyjne związane z przedmiotowym lokalem zostały przez niego wykazane za pomocą kserokopii rachunków, tj. w zakresie kwoty 9 971, 82 zł. Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 28 430, 73 zł.

Sąd określając wysokość odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu mieszkalnego nie rozliczał żadnych ewentualnych nakładów poczynionych przez pozwaną na przedmiotowy lokal. Należy bowiem zauważyć, iż kwestia ta z mocy art., 567 § 1 k.p.c. podlega kognicji Sądu rozpoznającego sprawę o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami. Mając również powyższe na uwadze, Sąd nie znalazł podstaw do zawieszenia postępowania z uwagi na toczące się postępowanie o podział majątku wspólnego.

Mając na uwadze, iż powód przez procesem nie wzywał pozwanej do zapłaty określonych kwot tytułem odszkodowania za bezumowne korzystanie z jego lokalu mieszkalnego, przyjąć należało, iż takie wezwanie zostało zawarte w pozwie oraz piśmie procesowym rozszerzającym powództwo, a ściślej rzecz ujmując- w odpisach tychże pism procesowych przeznaczonych dla pozwanej. Odpis pozwu został pozwanej doręczony w dniu 19 listopada 2012 roku. Powód żądał w pozwie zapłaty kwoty 10 500 zł wraz z odsetkami, należy jednakże zauważyć, iż z zasądzonej wyrokiem kwoty 28 430, 73 zł wymagalna była wówczas kwota 7 004, 04 zł- tj. kwota odszkodowania równoważna 7 miesięcznemu czynszowi (maj – listopad 2012 r.)- 4529 zł, a także suma uiszczonych przez powoda opłat eksploatacyjnych w okresie maj-listopad 2012 roku. W związku z powyższym Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda odsetki ustawowe od kwoty 7 004, 04 zł od dnia 20 listopada 2012 r. (dzień następujący po dniu doręczenia odpisu pozwu) do dnia zapłaty. Odpis pisma procesowego zawierającego rozszerzenie powództwa został doręczony pozwanej w dniu 17 sierpnia 2015 roku.

Wymagalna w tym dniu była już cała zasądzona od pozwanej na rzecz powoda kwota. W związku z powyższym Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda odsetki ustawowe od pozostałej części zasądzonej kwoty- tj. od 21 426, 69 zł od dnia 18 sierpnia 2015 roku (dzień następujący po dniu doręczenia odpisu w/w pisma procesowego) do dnia zapłaty. Podstawę prawną zasądzonych odsetek ustawowych stanowi art. 481 § 1 k.c. Mając na uwadze, iż w trakcie trwania niniejszego procesu, z dniem 1 stycznia 2016 roku ustawodawca wprowadził nieznanym dotychczas polskiemu prawu cywilnemu dualizm odsetek ustawowych, dokonując rozróżnienia na „odsetki ustawowe” i „odsetki ustawowe za opóźnienie”, a także mając na uwadze, iż podstawą zasądzenia odsetek było w niniejszej sprawie opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, zastrzec należało, iż w okresie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty należą się „odsetki ustawowe za opóźnienie”.

Mając na względzie, iż powód nie wykazał zasadności roszczenia dochodzonego ponad zasądzoną kwotę 28 430, 73 zł, w pozostałym zakresie powództwo należało oddalić.

Przechodząc do rozważań dotyczących kosztów procesu, na wstępie wskazać należy, iż wbrew żądaniu pełnomocnika powoda, rozliczeniu w wyroku końcowym podlegały tylko koszty procesu związane z roszczeniem powoda o zapłatę kwoty 37 683 zł tytułem odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu skierowanym przeciwko pozwanej A. O.. Nie podlegały natomiast rozliczeniu w wyroku końcowym koszty procesu w części dotyczącej żądaniu powoda opróżnienia lokalu mieszkalnego skierowanego przeciwko pozwanym A. O. i M. O.. Należy bowiem zauważyć, iż w odniesieniu do tego żądania zostało wydane postanowienie częściowe o umorzeniu postępowania w tym zakresie. Postanowienie o umorzeniu postępowania było zatem postanowieniem kończącym sprawę w danej instancji – w zakresie żądania eksmisji. Zgodnie z art. 108 zdanie pierwsze k.p.c. Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Z uwagi na to, iż postanowienie częściowe o umorzeniu postępowania nie zawierało rozstrzygnięcia o kosztach procesu, strony miały możliwość wnoszenia o uzupełnienia postanowienia w tym zakresie (art. 351 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c.) Strony nie skorzystały jednakże z tej możliwości, w związku z powyższym w wyroku końcowym koszty procesu w zakresie żądania eksmisji nie podlegały rozliczeniu.

Powód po rozszerzeniu powództwa żądał kwoty 37 683 zł, powództwo zostało uwzględnione w zakresie kwoty 28 430, 73 zł. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż powód wygrał sprawę w 75 %, a przegrał sprawę w 25 %, natomiast pozwana wygrała sprawę w 25 %, a przegrała – w 75 %. Mając to na uwadze, Sąd uznał za zasadne zastosowanie zasady stosunkowego rozdzielenia kosztów, o której mowa w art. 100 zdanie pierwsze k.p.c.

W związku z powyższym Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3015, 37 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Stosując odpowiednio zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów, na podstawie art. 113 ust. 1 i 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. Sąd obciążył:

- pozwaną na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi kwotą 1611, 18 zł,
- powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi kwotą 537, 06 zł, którą należy ściągnąć z roszczenia zasądzonego od pozwanej na rzecz powoda. Kwoty te stanowią sumę wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa w niniejszej sprawie.